

УДК 343.8/5

С.Ф. Денисов

доктор юридичних наук, професор
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, Харків, Україна)

С.Г. Кулик

кандидат юридичних наук
(Alfagomma Asia Sdn Bhd, Johor Bahru, Malaysia)

КРИМІНОГЕННИЙ ВПЛИВ БУКМЕКЕРСТВА ТА БЕТТІНГУ НА СФЕРУ СПОРТУ

У статті розглянуто та проаналізовано сучасний стан букмекерської діяльності та беттінгу в Україні, а також їх криміногенного впливу на сферу спорту. Розкривається зв'язок ринку державних лотерей із букмекерським бізнесом. Визначаються тенденції розвитку букмекерства в Україні, а також негативні та позитивні можливі наслідки цього процесу. Піднято проблему такого розповсюдженого виду букмекерського шахрайства як договірні матчі та шляхів запобігання останнім.

Ключові слова: букмекерство, беттінг, спорт, ставка, державна лотерея, договірні матчі, лудоманія.

Постановка проблеми. Букмекерство як різновид азартної гри має багаторічну історію та сходиться корінням до часів Стародавньої Греції та Риму, де вперше почали приймати ставки на результати змагань, схожих на сучасні біга та перегони. Однак, сама професія букмекера з'являється лише в XIX ст. із набуттям великої популярності кінних змагань [1, с. 38]. Сама ж

діяльність пов'язана з передбаченням подій та спрямована на отримання прибутку сьогодні іменується як «беттінг» (від англ. bet – ставка, парі) або «спортивний беттінг».

У 2009 р ВРУ прийняла закон № 1334-VI «Про заборону грального бізнесу в Україні» (далі – Закон № 1334-VI) відповідно до якого гральний бізнес та участь в азартних іграх в Україні забороняється. Ст. 1 зазначеного нормативного акту «гральний бізнес» визначає як діяльність, пов'язана з організацією, проведенням та наданням можливості доступу до азартних ігор у казино, на гральних автоматах, комп'ютерних симуляторах, у **букмекерських конторах**, в інтерактивних закладах, в електронному (віртуальному) казино незалежно від місця розташування сервера [2]. Винятком є лотереї, організація та проведення яких регулюються окремим законом «Про державні лотереї в Україні» від 06.09.2012 р. № 5204-VI, яким держава монополізувала лотерейний ринок. Крім того, у грудні 2010 р. Кримінальний кодекс України був доповнений статтею 203² «Зайняття гральним бізнесом».

До набрання чинності Закон № 1334-VI обсяг вітчизняного ігрового ринку мав зростаючу динаміку та у період з 2005 по 2008 рр. він збільшився з 346 млн. євро до 967 млн. євро, тобто майже у 2,8 рази. При цьому структура ігрового ринку на той час мала наступний вигляд: ігрові автомати – 705 млн. євро (73 % загальних доходів грального бізнесу); букмекерська діяльність – 158 млн. євро (16 %); лотерейний ринок – 66 млн. євро (7 %); казино – 37 млн. євро (4 %) [3, с. 7-8]. Очевидним фактом є те, що такий «грошовий потік» не міг бути зупинений одним лише законодавчим рішенням, цілком закономірним результатом став перехід ігорної галузі в «тінь» та формальне маскування останньої під ринок лотерей.

Відповідно до Звіту Антимонопольного комітету України (далі – АМКУ) за результатами дослідження ринку випуску та проведення лотерей від 22.02.2018 р., з 2009 р. по 2014 р. обсяг коштів від проведення лотерей, сплачених до Державного бюджету України зріс з 66,3 млн. грн. до майже 320 млн. грн. (для порівняння: з 2003 р. по 2008 р. середній показник таких виплат складав близько 50 млн. грн. на рік) [4, с. 48].

Таким чином, після набрання чинності Закону № 1334-VI, відбулася переорієнтація капіталу з грального бізнесу до лотерейного, де букмекерство також зайняло свою нішу. Відповідно до даних Офісу з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України у 2013 році 80,7 % усіх ставок у державних лотереях припадає на лотереї, «подібні до ігор, заборонених законом». Із них: класичні лотереї – 20%, лотерея подібна букмекерській діяльності – 14%, лотереї подібні гральним автоматам – 66% [3, с. 8-9].

Однак, не дивлячись на офіційні дані, можна припустити, що масштаби букмекерської діяльності значно більші, адже велика частина ставок на спортивні змагання сьогодні робиться онлайн, через мережу Інтернет – без облаштування пунктів прийому ставок та будь яких подібних закладів.

Будучи незаконної діяльністю в Україні (на сьогодні), букмекерство чинить значний криміногенний вплив на сферу спорту, а саме спортивні змагання, де шляхом організації договірних матчів, через протиправний вплив на осіб, від яких можуть залежати результати спортивних змагань та підкупи, певні зацікавлені функціонери отримують надвеликі прибутки, порушуючи як норми кримінального законодавства, так правила Чесної гри («Fair play»).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань запобігання, протидії та легалізації грального бізнесу присвячені роботи таких вітчизняних учених як Д.О. Гетьманцев, О.З. Гладун, Г.М. Дюба, І.І. Кучерявий, Н.О. Петричко, С.В. Рябчук, В.В. Топчій та ін. Однак, у цій статті зосереджено увагу саме на букмекерстві, як незмінної складової ігорного бізнесу, яка напряду пов'язана зі сферою спорту.

Метою статті є аналіз та характеристика сучасного стану букмекерства в Україні та його криміногенного впливу на сферу спорту.

Виклад основного матеріалу. У 1976 році в СРСР було створено дуже популярну лотерею «Спортлото», яка не вважалася азартною грою. Збори від останньої спрямовувалися на фінансування спорту, а виручених від її проведення коштів вистачило на організацію та проведення Літніх Олімпійських ігор у Москві 1980 р. [5, с. 153]

У Звіті АМКУ, який посилається на Лист Європейської асоціації лотерей (European State Lotteries and Toto Associatuon) [4, с. 36-37] зазначається, що відмінністю між діяльністю з випуску та проведення лотерей та діяльністю з організації та проведення азартних ігор є, зокрема, те, що сума виграшу лотереї встановлюється перед проведенням лотереї, однак сума виграшу в азартних іграх може визначатися гравцем та залежить від його бажання грати.

У свою чергу букмекери можуть лише встановлювати коефіцієнти¹ на результати змагань, в залежності від яких і формується виграш того, хто здійснює ставку. Визначення коефіцієнтів у всіх букмекерських конторах відбувається з урахуванням: 1) ймовірності результату події 2) долі прибутку букмекерської контори. Коефіцієнт має зворотну залежність від імовірності. Тобто, чим більша ймовірність того чи іншого результату, тим менший коефіцієнт на нього. Для прикладу: у протистоянні команди (спортсмена) фаворита та андердога (аутсайдера), вищий коефіцієнт встановлюється завжди на андердога, а більш низький на фаворита. У ході події спортивної зустрічі коефіцієнти змінюватимуться за тим же принципом: чим більш імовірним буде ставати результат події, тим нижче буде опускати коефіцієнт букмекер. Стосовно другого: чистий заробіток букмекера – це відсоток, який бере собі букмекерська контора та який не залежить від результату спортивної події. Букмекер завжди у виграші,

¹ Коефіцієнт – це значення ймовірності результату події виражене в кількісній величині.

тобто, здійснюючи ставку на той чи інший коефіцієнт, гравець сплачує кошти самій букмекерській конторі, так як останні уже враховані в ньому.

Для того, щоб зрозуміти особливості букмекерського бізнесу в Україні, необхідно проаналізувати стан сучасного «лотерейного ринку». Відповідно до Закону України «Про державні лотереї в Україні» від 06.09.2012 р. № 5204-VI проводити державні лотереї можуть тільки оператори державних лотерей (ст. 5-6), тобто юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, що зареєстровані на території України (ч. 1 ст. 6), які одержали відповідне право, шляхом отримання ліцензії (ч. 1 ст. 7) та відповідають вимогам вищезазначеного Закону. Позбавлення особи статусу оператора державних лотерей здійснюється у визначених випадках, зокрема шляхом анулювання ліцензії в порядку передбаченому законодавством про ліцензування[6].

Виходячи з даних Державного реєстру лотерей [7], можна стверджувати, що весь лотерейний ринок розподілений між трьома операторами державних лотерей: ПП «Українська Національна Лотерея» (далі – УНЛ), ТОВ «М.С.Л.» та ПрАТ «Патріот». До травня 2018 р. останні два знаходилися під санкціями¹, що передбачали блокування активів та заборону виведення капіталів з України. Рішенням РНБО від 02.05.2018 уведеним в дію Указом Президента України від 14 травня 2018 року № 126/2018 вищезазначені санкції були скасовані [8].

Слід також зауважити, що строк дії ліцензій усіх операторів на діяльність із випуску і проведення державних лотерей закінчився ще в першому кварталі 2014 року. Незважаючи на це вони продовжують працювати, користуючись недосконалістю законодавства. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей, затверджені наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва та Міністерства фінансів України від 12.12.2002 № 128/1037, фактично, не регулюють діяльність з випуску та проведення лотерей, однак залишаються чинними, оскільки на сьогодні передбаченого Законом України «Про державні лотереї в Україні» нормативно-правового акта, який би встановлював порядок видачі ліцензій, не прийнято.

АМКУ у своєму Звіті від 22.02.2018 посилаючись на дані Мінфіну України зазначає, що «Законом України «Про державні лотереї в Україні» під виглядом державної монополії на проведення лотерей фактично встановлено монополію для проведення грального бізнесу трьома приватними операторами: ТОВ «М.С.Л.», ПрАТ «Патріот», ПП «УНЛ» (засновані офшорними компаніями) під виглядом державних лотерей. 80%

¹ Згідно з Рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 02.09.2015 «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» введені в дію Указом Президента України від 16 вересня 2015 року № 549/2015 (втратило чинність).

від всіх ставок у державні лотереї припадає на лотереї, подібні до ігор, що заборонені Законом» [4, с. 75]

Від імені УНЛ, за даними Єдиного реєстру державних лотерей, запроваджених в Україні, а також офіційного сайту національної лотереї (розділ «спортивні лотереї») свою діяльність здійснюють такі «лотереї» як: «Парі-матч спорт» («Parimatch»), «Фаворит-спорт» («Favorit sport»), «Фортуна Лайв» («Fortunalive»), «Базабет» («Bazabet»). Від М.С.Л. – «Спортліга». [7, 9]. Ідентична найменування з однаковими логотипами можна знайти у переліку найбільш відомих та надійних букмекерів в Україні [10, 11]. Тобто, вищезазначені «лотереї» фактично працюють як букмекерські контори й не приховують цієї діяльності, а навпаки, активно рекламують свої послуги. Вони виступають спонсорами відомих спортсменів, спортивних команд та федерацій. Деякі з них приймають ставки як у пунктах прийому, так і онлайн на сертифікованих веб-сайтах.

Як бачимо із вищезазначеного списку, більшість «лотерей» подібних до букмекерських контор працюють від імені УНЛ. Остання, відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань є підприємством із 100% іноземними інвестиціями, засновником останньої виступає HONG KONG RUI BO INVESTMENT LIMITED, а власником є бізнесмен із Великобританії [12].

Однак, вищезазначені «лотереї» не є єдиними гравцями на букмекерській ниві та успішно конкурують із закордонними букмекерськими конторами, такими як: 1Xbet, Марафон (Marathonbet), Riobet, Bet365, Leonbets та ін. Більшість із них мають легальні закордонні ліцензії, які дозволяють їм провадити їх діяльність у всьому світі.

Так, наприклад, відомий у всьому світі букмекер Parimatch, заснований у 1994 р. в Києві, на сьогодні є міжнародним букмекерським холдингом, головний офіс якого базується на Кіпрі. Свою діяльність компанія здійснює під міжнародної ліцензією (eGaming) Кюрасао (Curaçao)¹. Сьогодні бренд Parimatch офіційним спонсором національної збірної України з футболу, титульним спонсором Чемпіонату України з баскетболу та генеральним спонсором чоловічої національної збірної України з баскетболу, офіційним спонсором Української хокейної ліги, генеральним спонсором Федерації греко-римської боротьби України та ін. [13] Свій зв'язок із УНЛ офіційні представники Parimatch заперечують, посиляючись на різні існування окремих веб-сторінок та можливість власників того чи

¹ Комісія з азартних ігор Кюрасао (Нідерландські Антильські острови) почала видавати ліцензії в 1996 році, це один із старіших регуляторів у даній сфері. Крім регулювання азартної діяльності, організація також надає гемблінг-компаніям послуги з надання віртуального простору на виділених серверах, приватних серверах і хмарних системах зберігання інформації. Послуги, що надаються відповідають міжнародним стандартам інформаційної безпеки сертифікату ISO 27001. Ліцензія Кюрасао поширюється на всі види гральних послуг: букмекерська діяльність, казино, лотереї, біржі та інші азартні ігри.

іншого торговельного знаку використовувати інтелектуальне право на знак на власний розсуд [14].

Загалом, стає зрозумілим, що індустрія підпільних азартних ігор, зокрема букмекерська діяльність та беттінг, процвітають і держава втрачає мільйони доларів через відсутність реального нагляду та законодавчої бази, яка б регламентувала усі організаційні, технічні та податкові аспекти букмекерства в країні [15].

Досліджуючи незаконні азартні ігри Н.О. Петричко зробила висновок, що існуючий Закон № 1334-VI є тимчасовим та буде діяти до прийняття законодавства, що передбачає право здійснення грального бізнесу у спеціально створених гральних зонах (отже, у майбутньому гральний бізнес та азартні ігри все ж таки будуть дозволені, однак виключно на відведених для цього територіях) [16, с. 16]

Питання легалізації грального бізнесу та букмекерської діяльності, зокрема, назріває вже давно, особливо зараз, з огляду на узятий владою курс на лібертаріанство. Крім того, цей крок усіляко підтримується й самими букмекерськими організаціями. Так, Громадська організація «Всеукраїнський союз розвитку букмекерства» ще у 2016 р. зверталася до Комітету ВРУ з питань податкової та митної політики щодо підтримки проекту Закону України «Про детінізацію ринку азартних ігор та забезпечення доходами бюджету з метою виконання соціальних зобов'язань»¹ (реєстр. №3632 від 11.12.2015) [17]. У зверненні вказано, що прийняття законопроекту дозволить усунути джерело потужного корупційного тиску на органи МВС, прокуратури, фіскальних органів з боку тіншового ринку азартних ігор, наповнити державний бюджет податковими надходженнями, припинити відтік коштів українських гравців закордон, створити нові робочі місця, виконати зобов'язання України за угодою про асоціацію з наближення свого законодавства до директиви ЄС у сфері боротьби з відмиванням коштів і т.ін. Цілком імовірно, що легалізація букмекерства матиме наслідком вищезазначені результати, однак, так само воно може мати й негативні: ураження морально-етичної складової життєдіяльності суспільства [18, с. 82], збільшення кількості випадків захворювання лудоманією², збільшення кількості випадків скоєння злочинів особами, які страждають на ігрову залежність, стимулювання заборонених сфер діяльності, таких як проституція і т.д. [3, с. 22].

Букмекерська діяльність офіційно дозволена в більшості країн Європи та світу. У Великій Британії ставки на спорт, будучи офіційно регульованими з 1961 р., набули особливої популярності. Саме ця країна має найвищий відсоток гравців віком до 21 року, а загальна кількість азартних гравців складає 65% дорослого населення. Британський народ витратив майже 20 мільярдів доларів за період з квітня 2016 року по березень 2017

¹ 14.04.2016 законопроект було відкликано та знято з розгляду.

² Лудоманія (ігроманія) – патологічна пристрасть до азартних ігор.

року, а галузь продовжує рухатися вперед та розвиватися. Найпопулярніший вид спорту для ставок футбол та теніс [19].

У США, починаючи з 1992 року, букмекерська діяльність була заборонена на федеральному рівні згідно із Законом про захист професійного та любительського спорту (PASPA), у рамках боротьби з організованою злочинністю. Єдиним штатом, де були дозволені ставки на спорт, була Невада, яка показала рекордні 4,9 мільярда доларів зроблених ставок у 2017 році. Цього року була написана нова сторінка історії беттінгу в США, оскільки 14 травня 2018 року Верховний суд США визнав заборону спортивних ставок неконституційною. Як результат, ряд штатів або розглядали, або приймали закони, спрямовані на легалізацію ставок на спорт. За оцінками експертів, 32 штати легалізують ставки на спорт до 2023 року, що дасть додаткові 6 мільярдів доларів доходу. Найпопулярнішими видами спорту для розміщення ставок у США вважаються американський футбол та баскетбол, 36% та 31% ставок відповідно було розміщено на ці види спорту легально протягом 2017 року [1, с. 183; 19].

Ставки на спорт повністю законні в Австралії з 1980 року, єдині пов'язані з цим обмеження стосуються трансляції реклами на телебаченні та радіо в певні години. Протягом 2017 року австралійці витратили понад 1 мільярд доларів на спортивні ставки, а його частка в загальній ігровій галузі зросла з 25% до майже 50%. Найулюбленішими видами спорту для австралійців є регбі та футбол.

Регульований ринок ставок в Італії є другим за величиною в Європі після Великої Британії. Розмір ставок у цій країні в 2017 році склав 9,9 мільярдів євро. Як і в більшості європейських країн, футбол є лідером ставок для італійців. Інші популярні види спорту – теніс та волейбол [19].

Ураховуючи останні законодавчі тенденції та наміри нової влади, легалізація ігорного бізнесу та букмекерської діяльності зокрема, це лише питання часу. Убачається, що подібний крок дійсно може мати позитивні наслідки, однак лише за умови дієвого та прозорого контролю з боку влади [20, с. 210]. Треба брати до уваги, що легалізація азартних ігор це також реальна можливість детально контролювати здійснювані транзакції, що може дозволити визначати випадки шахрайства, також і на стадії їх готування [21, с. 44].

Тут ми підходимо, до наступної тези: навіть будучи повністю або частково легітимізованою, однак залишаючись без належного контролю з боку держави, букмекерська діяльність негативно впливатиме й на саму сферу спорту. Одним з проявів такого впливу є досить відомий різновид букмекерського шахрайства – договірні матчі.

Випадки договірних матчів є нерідким явищем і в українських реаліях, при чому зустрічаються вони як в матчах юніорських команд, так і в першій, другій і навіть Прем'єр-лізі. Для прикладу наведемо справу відому з травня 2018 р., де у рамках боротьби з договірними матчами Національною поліцією України були проведені обшуки у 10 областях України, у

результаті яких під підозру потрапили гравці, тренери, арбітри й навіть президенти спортивних клубів (понад 320 осіб). Було встановлено близько 50 договірних матчів, у яких брали участь 35 з 52 професійних клубів України: «Зоря», «Ворскла», «Олександрія», «Зірка», «Оболонь», «Арсенал-Київ», «Таврія», «Геліос», «Волинь», «Суми», «Миколаїв» та інші [22]. За інформацією слідства, мова йде про п'ять організованих груп, які вступали у змову з керівництвом футбольних клубів, роблячи ставки на заздалегідь відомий їм результат матчу, в основному через азіатські букмекерські контори, в результаті чого отримували до 5 млн. доларів щорічно.

Вищезазначена справа обговорювалася на семінарі держав-членів ГУАМ «Разом проти маніпулювання спортивними змаганнями», що проходив у Києві в лютому 2019 р. [23]. Семінар проводився у межах проекту Ради Європи «Спорт осторонь від злочинності +» (Keep Crime Out of Sport +) у співпраці з Міністерством молоді та спорту України та за технічної підтримки Секретаріату Організації за демократію та економічний розвиток (ГУАМ). Мета заходу – надання країнам практичної та технічної допомоги у впровадженні заходів щодо створення Національних платформ та боротьби з маніпулюваннями результатами змагань, відповідно до Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями, а також на впровадження інших відповідних заходів щодо ратифікації та імплементації Конвенції.

У своєму виступі заступник Міністра молоді та спорту України з питань європейської інтеграції наголосив, що договірні матчі та інші подібні маніпулювання продовжують залишатися однією з найбільших загроз для чесного спорту в усьому світі, і в тому числі в Україні. Крім того, на семінарі також були обговорені можливості легалізації букмекерства в Україні. Офіційним представником Всеукраїнського союзу розвитку букмекерства було зазначено, що легалізація букмекерського бізнесу в Україні сприятиме ефективності боротьби з «договірними матчами». Такий крок створить правові інструменти, за допомогою яких правоохоронні органи та букмекери зможуть співпрацювати для запобігання подібним махінаціям та ефективно розслідувати такі випадки. Зокрема, букмекери зможуть надавати інформацію щодо здійснення підозрілих ставок на матчі, які мають ознаки «договірних», проводити власні внутрішні розслідування, передавати необхідну інформацію до компетентних органів для подальшого розслідування. Легалізація букмекерства повинно створити правовий механізм взаємодії букмекерів, правоохоронних органів та суспільних організацій щодо підготовки профілактики боротьби з «договірними матчами», долучати до цих процедур спортивні колективи та атлетів [22].

Таким чином, із усього вищезазначеного можна зробити висновок, виклавши його у наступних тезах: заборона ігрового бізнесу на законодавчому рівні не досягла суттєвих результатів, залишаючись поза законом букмекерська діяльність все ж процвітає на теренах України, а беттінг залишається поширеним заняттям серед населення різного віку та

соціального становища; букмекерські контори працюють під юридичним статусом лотерей та мають ліцензії іноземних держав, де букмекерство є законною діяльністю; жодних перепон для гравця, який хоче зробити ставку на результат матчу або гри не має; лудоманія продовжує існувати, а залежні від гри особи, які формують групу ризику потенційних злочинців, продовжують залишатись без підтримки з боку держави; відмовляючись від законодавчого регулювання ігрового бізнесу, держава втрачає суттєві надходження до бюджету, а гроші гравців, які роблять ставки онлайн на сайтах іноземних букмекерів, продовжують відходити закордон; можливості боротися з договірними матчами без регулювання букмекерської діяльності з боку держави вкрай важко, а за певних обставин, взагалі неможливо.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Рябчук С.В. Кримінологічна характеристика та запобігання гральному бізнесу : дис. ... к.ю.н.: 12.00.08. Харків, 2018. 225 с.
2. Про заборону грального бізнесу в Україні: Закон України від 15.05.2009 №1334-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1334-17> (дата звернення 29.09.2019).
3. Мазярчук В., Пірнікоза П. Економічні аспекти легалізації грального бізнесу в Україні // Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України (ОФЕА), 2016. 24 с. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/FEAO_Gambling_A5_04_print.pdf (дата звернення 21.07.2019).
4. Звіт за результатами дослідження ринку випуску та проведення лотерей: Схвалено Антимонопольним комітетом України 22.02.2018 р. (протокол №13). 119 с. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=140290&schema=main> (дата звернення 16.07.2019)
5. Пешин Н.Л., Песков А.Н. К вопросу о развитии экономики спорта, азартных играх и преступном поведении (о некоторых криминологических и правовых проблемах) // Национальные интересы: приоритеты и безопасность. 2016. №2. С. 151-162.
6. Про державні лотереї в Україні: Закон України від 06.09.2012 № 5204-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5204-17> (дата звернення 01.10.2019)
7. Єдиний реєстр державних лотерей, запроваджених в Україні // Офіційна веб-сторінка Міністерства фінансів України URL: https://www.minfin.gov.ua/news/view/%D1%94dinij-re%D1%94str-derzhavnih-loterej-zaprovadzhenih-v-ukraini-na-10_08_2016-roku?category=dohidna-politika&subcategory=licenzuvannja (дата звернення 26.07.2019).
8. Про застосування та скасування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій): Рішення Ради національної безпеки та оборони від 02.05.2018, уведеним в дію Указом Президента України від 14 травня 2018 року № 126/2018 // Офіційна веб-сторінка Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1262018-24150> (дата звернення 10.08.2019).
9. Українська національна лотерея: офіційна веб-сторінка URL: <https://unl.ua/uk/> (дата звернення 07.09.2019).

10. Рейтинг Букмекерів // РБ: сайт. URL: <https://bookmaker-ratings.com.ua/bookmakers-homepage/ukrayins-ki-bukmekeri/> (дата звернення 04.09.2019).
11. Букмекерські контори в Україні // KMFF сайт. URL: <https://kmff.com.ua/2019/03/bukmekerski-kontory-v-ukrayini/> (дата звернення 09.09.2019).
12. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань // Офіційна веб-сторінка Міністерства юстиції України. URL: <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch> (дата звернення 15.08.2019).
13. Парі-Матч // Вікіпедія: віл. енцикл. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Парі-Матч> (дата звернення 22.08.2019).
14. Что происходит на украинском рынке беттинга и лотерей // ВЕКТОР спецпроекти: сайт. URL: <https://vctr.media/betting-in-ukraine-14819/> (дата звернення 18.07.2019).
15. Ukraine's Illegal Gambling Market Thrives as Government Fails to Set Regulations // CasinoNews daily: сайт. URL: <https://www.casinonewsdaily.com/2018/10/26/ukraines-illegal-gambling-market-thrives-as-government-fails-to-set-regulations/> (дата звернення 04.08.2019).
16. Петричко Н.О. Незаконні азартні ігри: кримінально-правове та кримінологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2010. 20 с.
17. Про детінізацію ринку азартних ігор та забезпечення доходами бюджету з метою виконання соціальних зобов'язань: Законопроект реєстр. № 3632 від 11.12.2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57390 (дата звернення 16.09.2019).
18. Гладун О.З. Суспільна небезпечність зайняття гральним бізнесом / О.З. Гладун // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 4. С. 81-85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2014_4_18 (дата звернення 12.07.2019).
19. Sports Betting in Different Countries // Medium: сайт. URL: <https://medium.com/@betmatch/sports-betting-in-different-countries-4526f9b93621> (дата звернення 11.09.2019).
20. Кучерявий І.І. Актуальні проблеми протидії гральному бізнесу в Україні / І.І. Кучерявий // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. 2014. Вип. 26. С. 208-211. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_26_55 (дата звернення 10.07.2019).
21. Brooks, G. A. Aleem and M. Button. (2013) "Fraud, Corruption and Sport". 206 p.
22. Договорные матчи в Украине: какие клубы попали в скандал и как работает схема // VESTI.UA: сайт. URL: <https://vesti-ukr.com/strana/289845-dohovornye-matchi-v-ukraine-kakie-kluby-popali-v-skandal-i-kak-rabotaet-skhem> (дата звернення 10.08.2019).
23. У Києві проходить регіональний семінар для держав-членів ГУАМ «Разом проти маніпулювання спортивними змаганнями»: офіційна веб-сторінка Міністерства молоді та спорту України // Офіційна веб-сторінка Міністерства молоді та спорту України URL: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/42885> (дата звернення 16.08.2019).

Денисов Сергей Федорович

доктор юридических наук, профессор

(Харьковский национальный университет внутренних дел, Харьков, Украина)

Кулик Сергей Геннадьевич

кандидат юридических наук

(Alfagomma Asia Sdn Bhd, Johor Bahru, Malaysia)

КРИМИНОГЕННОЕ ВЛИЯНИЕ БУКМЕКЕРСТВА И БЕТТИНГА НА СФЕРУ СПОРТА

В статье рассмотрены и проанализированы современное состояние букмекерской деятельности и беттинга в Украине, а также их криминогенного влияния на сферу спорта. Раскрывается связь рынка государственных лотерей с букмекерским бизнесом. Определяются тенденции развития букмекерства в Украине, а также негативные и позитивные возможные последствия этого процесса. Поднята проблема такого распространенного вида букмекерского мошенничества как договорные матчи и путей предотвращения последним.

Ключевые слова: *букмекерство, беттинг, спорт, ставка, государственная лотерея, договорные матчи, лудомания.*

Serhii F. Denisov

Doctor of law sciences, professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

Serhii G. Kulyk

Candidate of law sciences

(Alfagomma Asia Sdn Bhd, Johor Bahru, Malaysia)

CRIMINOGENIC INFLUENCE OF BOOKMAKING AND BETTING ON THE SPHERE OF SPORTS

The article concluded that banning of gambling at the legislative level has not achieved significant results, bookmakers operate under the legal status of lotteries, there aren't any obstacles for the players who want to bet on the result of the match or game, the ability to fight «match-fixing» without regulating betting activities by the state is extremely difficult, and in certain circumstances, impossible at all.

Key words: *bookmaking, betting, sports bet, the state lottery, match-fixing, gambling addictions*